

Slovinci na tujem

Zgornja skica nam pokaže, koliko Slovencev živi v tujini. Skica je povzeta po proračunu Izseljeniške matice v Ljubljani, ki je naredila statistiko potom konzulatov in svojih pripadnikov. Verjetno bo ta številka večja, če prištejemo še mnoge tiste, za katere, ker bodisi, da so bili rojeni v tujini ali pa izven podatkov in tiste, ki so prišli kot tuji državljani in se tudi prištevajo za tuje. V Avstraliji nas je torej nič manj kot 22.000, po celem svetu po kar 375.000.

Torej Avstralija je tretji največji center zamejskega slovenstva. Svetovno gledano pa bo ta številka globoko preko pol milijona, če prištejemo Koroško, Julijsko krajino in Tržaško ter pomanjkljivost statistike. To pomeni, da je več kot vsak tretji Slovenec izven domovine. Torej za ohranitev naroda navkljub tistim, ki jih več slovenstvo ne briga, sloni na naših društvih in organizacijah. Če bo slovenska emigracija dovolj zdrava in razsodna, če bo dovolj močna in zavedna, če bo svoje poglede odstranila od pretekle vojne v bodočnost in na slovenski biti ali ne biti, če bo gledala, da svoja pokolenja ohrani slovenstvu bo svojo nalogo izvršila. Ravno zato nam je najbolj potreben slovenski tisk, ki gleda na sedanost resnično in objektivno in skrbi za bodočnost, ravno zaradi tega so nam prav nujno potrebne tudi slovenske šole in slovenske knjižnice. Te stvari naj naša društva podprejo, če bodo hotela delovati za dobrobit slovenstva! Delati moramo, da bomo živeli in obstali, ne prirejati samo veselice, da se napijemo, ker bomo morda jutri že umrli. Kdor teh biti slovenske dejavnosti ne razume, kdor v teh smereh ne dela in kdor se temu protivi ali to zanika

ni Slovenec in njegovo delo ni v dobrobit slovenstva in ne sme izrabljati slovenskega imena za druga dela, ker ni upravičen, ker bo narod zaradi njega propadel, ker je ničvreden v narodnem merilu in odpadnik, ker balina z bodočnostjo naroda.

Doma integrirajo (združujejo v Jugoslovanstvo). Intervju Izseljeniške matice s komunističnim dnevnikom DELOM ni nič drugega kot težnja za prijateljstvom med emigracijo, begunci in režimom.

Hočejo prijateljstvo z emigracijo radi deviz in turizma. Svojo amnestijo imenujejo "ljubezen" do emigracije in se sklicujejo na slovenstvo, ne da bi skrivali, zakaj rabijo emigracijo — zaradi deviz in turizma. Blago na prodajo!

NOVO LJUBLJANSKO LETALIŠČE

V Brnkah pri Kranju bo letos jeseni usposobljeno za promet novo ljubljansko letališče. Tamkaj je sedaj eno izmed največjih gradbišč v Sloveniji. V 2.200 metrov dolgo in 45 metrov široko vzletno stezo bodo vgradili 25.000 kubičnih metrov betona. Novo letališče gradi podjetje "Slovenija ceste" in bo, ko bo dovršeno, sposobno sprejemati najsodobnejša reakcijska letala.

Delikatno vprašanje: Skupščina SDM

Skupščina Slovenskega društva v Melbournu julija meseca bo prinesla par odločujočih faktorjev v slovensko življenje med nami. So stvari, ki so delikatne za člankarja in prav gotovo je skupščina SDM velika delikatnost. Praviša če slino zmažeš s slino, ostane še vedno slina. Če pa hočeš zmazati SKM s SDM lahko tukaj nastane nekaj čisto drugega, čemur še imena ne vemo, ali zmes skupaj spojena lahko eksplodira. Tu nastaja delikatnost, ki jo bo edino skupščina razvzvala.

Kolikor nam je poznano, večjih priprav za kandidatne liste ni. Vendar je možno in neverjetno, da toliko razburkanih duhov pričakuje zadnjih trenutkov z ene strani ali pa da so planiranja strogo zaupna in tajna. Vsekakor bomo uspeli kot Slovenci, če bomo na skupščino prišli samo kot Slovenci in pustili doma svoje ideološke nagibe in občutke. Ni se pa bati, da bo društvo zamrlo, kajti i duhovito nazvana "pozicija" in nič manj duhovito nazvana "opozicija" ne bosta pustili društva umreti. Zgodi se pa lahko, da pride do razbitja, vkolikor bi bili obe strani preveč razgreti oziroma če raznih nagibov ne puste zavezanih v vreči. Vendar i opozicija i pozicija, če se že hočeta tako imenovati bosta slovenstvu med nami koristili, dočim še tretja stran, ki jo bom imenoval kar "amnestijska bolezen" bo slovenstvo omrtvičila in ploskala na zdrabo. Slovenski vestnik je to spoznal in jo vedel odvrniti, upajmo, da jo bo tudi skupščina SDM.

Sedanji Upravni odbor bo predložil skupščini v razpravo Dom in Slovenski vestnik. Uredniški odbor je imel svoj predskupščinski pogovor, kjer je sklenil list obdržati neokrnjen in ga voditi naprej. Čeprav je ustanovitev lista bila težka in je bilo pričakovati velikih polomov, seveda največ od sedanje opozicije, brez dvoma med ustanovitelji samimi tudi, je list v svojem polletju uspel nad vsako pričakovanje bodisi finančno in moralno. V šestih mesecih je združil v slovenski trdnjavi več rojakov širom Avstralije kot jih je kdorkoli in kdajkoli prej. Brez dvoma je tu potreben ogromen trud in zatajevanje samega sebe, zato je list sklenil, da pod nobenim pogojem, razen ob prepovedi oblasti, ne bo prenehal. Niti skupščina sama ga ne bo mogla ustaviti. Lahko pa se dogodi, da mu spremeni ime, ker ime je last društva. List bo ostal takšen, kot je bil dosedaj. Prišlo bo lahko edino do poboljšanja, medtem ko je ideološka pot lista začrtana. Ima tudi barvo in ta je: Begunci in emigranti iz Slovenije, ki se nimamo za kaj opravičevati; ki svojo domovino ljubimo v smislu besede "domovina"; ki blato na domovino ne mečemo, ker nam režim ni všeč, ampak na režim; ki o režimu povemo slabe točke z bolj globokimi in bolj važnimi stvarmi kot je bil na primer primer Zanoškarjevih; ki jemljemo stvari objektivno in ki nočemo gojiti sovraštva iz roda v rod iz dneva v dan, ker so to naši moralni in verski principi. Smo tisti, ki smo pod režimom doma živeli, ga spoznali za kujavega in izkoriščevalnega in zaradi tega postali begunci, da si ustvarimo svobodno življenje v svobodni deželi!

Jože Kapušin

ŠPANJA IN FRANCOVO UPANJE

DOGODKI FRANCO KORISTIJO

Zdi se, da dogodki Francu zelo koristijo. Po neuspehu Bruseljskih pogajanj za priključitev V. Britanije k evropskem skupnemu tržišču so začeli z vseh strani dvoriti Madridu. Pri tem so zlasti aktivni Francozi. Francoski ministri in načelnik generalnega štaba nenehno potujejo čez Pireneje, sklepajo s svojimi španskimi kolegi sporazume, katerih cilji so zelo kalni in nejasni; dalje pripravljajo skupne manevre ipd.

Druga stran ni prezrla teh francoskih potez. Prizadeva si, da bi jih prestregla in jim ustrezno odgovorila. Seveda pri vsem tem njeni predstavniki nimajo tako zvenceh imen in funkcij, niti ne spremlja njihovega potovanja tolikšna reklama.

Zapadna Nemčija, ki tudi sama lovi ravnotežje med obema zaveznikoma, ni poslala na "zasebni obisk" nikogar drugega kot bivšega obrambnega ministra F. J. Straussa, verjetno v želji, da bi pokazala, kako si tudi sama želi sodelovati v začetni igri s Španijo.

Očitna so torej prizadevanja, da bi Franca pritegnili v svoj tabor. Toda prav tako bi moralo biti očitno, da španski diktator ne želi pristopiti niti v en niti v drugi tabor, marveč skuša obe strani izkoristiti v svoje namene, to se pravi za utrditev in okrepitev svoje režima.

S ČIM SE ŽELI FRANCO UTRDITI NA OBLASTI?

Nezadovoljstvo in sovraštvo do Francovega režima nima smisla pojasnjevati in osvetljevati. Korenine tega nezadovoljstva, bolj sovraštva, so že stare in izvira iz načina, kako se je Franco dokopal do oblasti s tujo intervencijo. Razvoj po državljanski vojni ni v ničemer pripeljal, da bi se to sovraštvo poleglo. V Španiji tudi sedaj ni političnih svoboščin. Španija je bila in je še zdaj v bistvu zaostala država z majhnim nacionalnim dohodkom: s polfevdalno strukturo kmetijstva; z industrijo, katere zmogljivosti so v glavnem še zdavnaj zastarele, in kjer je tuji kapital močno zasidran; z izvozom, katerega več kot 70% predstavlja izvoz surovin.

Napredek, odkar je uveljavljen Francov režim, je neznamenat, zato pa je cena, ki jo je zato plačalo špansko ljudstvo, velikanska. "Uspehe" sta spremljali nenehna inflacija in zmanjšanje realne potrošnje — kar je značilno za vse totalitarne vodene države! Industrija je imela močno carinsko in administrativno zaščito; predpisane cene in mezde i.t.d.

Takšen položaj je zaostрил socialna nasprotstva in zvečal politično nezadovoljstvo. Francov režim se je znašel v teh škripcih — srečno naključje hladne vojne! Logika hladne vojne je 1. 1953. napotila ZDA, da so sklenile s Francom sporazum o najemu vojnih oporišč, seveda za dobro ceno. Poleg tega je Španija dobila še veliko pomoč — skoraj dve milijardi dolarjev — v obliki vojaške oziroma nevojaške podpore (zakupov, kreditov itd.).

To pa še ni bilo dovolj: Leta 1955 se je pričel proces, ki še traja, namreč, da bi Španijo "preuredili" po zapadnoevropskem sistemu, da bi jo izvlekli iz izoliranosti in odprli svetovnemu trgu ter tujemu kapitalu s končnim namenom, — če gledamo zadevo politično — z vstopom v EGS in Severnoatlantski pakt. S sodelovanjem Organizacije za evropsko ekonomsko sodelovanje, Mednarodnega valutnega sklada ZDA in skupine ameriških bank, je Španija 1. 1959 sprejela in začela izvajati tako imenovani stabilizacijski program (isto kot Jugoslavija v lanskem letu). Sprejeli so vrsto ukrepov: devalvacija pezete, liberalizacija uvoza in kapitala ipd. Sad teh ukrepov so bili neki uspehi. Tako so npr. inflacijo v glavnem zajezili, vendar pa so se realni dohodki delavcev in majhnih kmetov zmanjšali, ker so blokirali plače, s katerimi so si pomagali pri izvajanju programa; zakaj tuja sredstva niso zadostovala.

Tuji činitelji in Francov režim imajo tale proces šele za začetni pojav. Po naknadnih rešetanjih 1. 1962 so tuji strokovnjaki predlagali, španska vlada pa sprejela, naj bi uresničil nov program, s katerim bi do leta 1970 zagotovili zvečanje gospodarstva po 5-odstotni stopnji, predvsem pa utrdili vse, kar so dosegli doslej.

V Španiji nameravajo uresničiti vrsto ukrepov, odpremiti sleherno nadzorstvo nad cenami, odpraviti subvencije državnemu gospodarstvu, del državnega gospodarstva izročiti v privatne

roke, spodbuditi investicije z majhnimi obrestmi, zmanjšati carine, odpraviti še zadržane uvozne kvote, okrepiti uvoz, povečati izvoz, uveljaviti zaščitne cene in posredovanje na trgu, pospešeno pritegovati tuji kapital, ki se ga — kot trdijo — ni treba bati, ker se bo usmeril na nove panoge gospodarstva ali pa bo pomagal razbijati domače monopole in silil domača podjetja v modernizacijo.

Sprejem zapadnjaških nasvetov lahko brez dvoma gledamo v luči alternative, pred katero je Franco postavljen, ali trmoglaviti po starem zaostri socialno politična nasprotstva, kar bi utegnulo pripeljati do revolucije, ali deželo liberalizirati in se s tem predati drugi nevarnosti; razvoj gre naprej in ga ni več moč ustaviti. Le-ta pa lahko odpihne Franca in njegove privržence!

FRANCOVO UPANJE

Razumljivo je, da v takšnem položaju Franco niti ne more niti noče prevesiti niti na eno niti na drugo stran, zakaj na uspeh programa lahko računa samo, če bi mu pomagali obe. Toda to ne pomeni, da Caudillio ne bo skušal izkoristiti nasprotij in morda celo političnih izsiljevanj. Tako na primer letos poteče veljavnost pogodbe z ZDA. Franco je — kot trdijo — že postavil svoje pogoje za obnovitev te pogodbe: večja odškodnina za oporišča, moderno orožje in seveda vstop v NATO. Pri tem računa z večjim pomenom španskih oporišč zaradi evakuacije ameriških oporišč iz Maroka, zaradi prihoda ameriških podmornic z raketami POLARIS v Mediteran, za katere je pristanišče Rotha pri Cadixu kot ustvarjeno. Hkrati pa Madrid koketira tudi s Parizom, ki je pri svojem iskanju zaveznikov pripravljen na marsikaj.

Kjar se prepirata dva — tretji dobiček ima!

K. Kodrič

PHOTO

Studio Nicolitch

Če želite imeti lep spomin na sebe, na svoje in prijatelje, Vam priporočamo fotografa Pavla Nikoliča, ki Vas bo gotovo zadovoljil. Na raspolago Vam je zmeraj in povsod za:

Telefon

JA 5978

A.H. 48-6755

Naslov:

FOTO STUDIO NICOLITCH

3rd Floor, 108 Gertrude Street,
Fitzroy, N.6, Melbourne

DRUŽINSKE ALBUME
POROKE
POROČNE ALBUME
OTROKE
PORTRETE
ŠPORTNE SKUPINE
ZABAVE IN PLESE
FOTOKOPIJE
FOTOGRAFIJE

Novo v Avstraliji

EMIGRACIJSKI NARAŠČAJ

Po podatkih Federalne vlade, ki jih je pred nedavnim iznesel ministrski predsednik Sir R. Menzies, je vsaka 4. oseba izpod 21. leta emigrant ali njih otrok.

Povojna emigracija je Avstraliji prinesla skupno 672.000 mladih (izpod 21 leta) emigrantov ter otrok. V družinah novodošlih v Avstraliji pa se je rodilo nadaljnjih 700.000 otrok.

— Avstralske oblasti z zadovoljstvom ugotavljajo ta velik uspeh, ki je sad povojne emigracijske politike avstralskih vlad —, je ob tej priložnosti povdaril predsednik Sir R. Menzies.

Istočasno je minister za emigracijo, Mr. Downer, podal izjavo, da bo koncem letošnjega leta število stalnih povojnih priseljencev doseglo 2 milijona. Minister Downer se je v svoji izjavi nadalje zavzemal, naj bi bile v bodočih programih sponsoriranih oseb prvenstveno dekleta izmed 18—35 let, ker — kot je znano — živi v Avstraliji mnogo samskih emigrantov, ki sicer nimajo izgledov za ženitev, ter s tem ustvaritev družine — naraščaja za Avstralijo.

Vodja opozicije, Mr. Calwell (ALP), se nič kaj ne navdušuje nad gornjimi številkami. Izjavil je, da je Avstralija dosegla isto "topilnico ljudi" kot so ZDA, le z razliko, da Avstralija ni uspela vseh novodošlih zvariti v eno celoto z Avstralc

AMERIKA BO SMATRALA VSAK NAPAD NA NOVO GVINEJO KOT NAPAD NA AVSTRALIJO

Wellington, APP. — Državni podsekretar ZDA, g. Harriman, je v Wellingtonu pred nedavnim izjavil, da bodo ZDA smatrale vsak napad na Novo Gvinejo (ki je pod oblastjo Avstralije) kot napad na Avstralijo.

G. Hariman je prispel v Wellington na dnevni obisk k zasedanju odbora ANZUS pakta. Med drugim je tudi potrdil, da predstavlja Nova Gvineja obširno strateško področje, ki ne sme preiti v roke komunistov ali njihovih simpatizerjev. Izjave g. Harrimana je za Avstralijo zelo važna, potem ko je del Nove Gvineje že prešel v roke Indonezije, ki se, zaenkrat še prav potih, spogleduje in že šepeta o Zapadni N. Gvineji.

TATTERSALL'S ŠE NADALJNJIH 10 LET

Oblasti v Viktoriji so potrdile dovoljenje družbe Tattersall's (loterije) za nadaljnjih 10 let.

Družba Tattersall's je bila ustanovljena leta 1954 in se ji je dovoljenje glasilo za deset nadaljnjih let. 22. junija prihodnjega leta bi dovoljenje družbe poteklo, zato so predhodno prosili za obnovitev dovoljenja — ali se pa pripraviti k likvidaciji. Ker je po mnenju oblasti družba poslovala na pošteni zasnovi in v zadovoljstvo ljudi, so oblasti ustregle želji za obnovitev dovoljenja za nadaljnjih deset let.

AVSTRALIJA PROTI "ROYAL"

Znano je, da pripravlja Avstralija v nekaj nadaljnjih letih sprejem decimalnega monetarnega sistema. S tem v zvezi se pred Avstralce postavlja vprašanje, kako bodo imenovali svojo novo valuto. Že ob začetku so se zedinili, da bo najvišja denarna enota predstavljala dosedanjih 10/-.

Pred nedavnim pa je iz Menziesovega kabineta počila ideja: najvišja nova denarna enota se bo imenovala — ROYAL. Avstralski tisk in javnost pa sta se postavila proti royalu. Ankete, ki jih vodi avstralski tisk, kažejo, da je 95% ljudi proti Menziesovi ideji, in je torej malo verjetno, da bo Menzies svojo idejo lahko uveljavil. Zanimivo je zlasti, da ljudje odklanjajo ime Royal in s tem hkrati namigujejo na zvezo med Royal in fevdalnim sistemom; mnogi pa se tudi ne strinjajo z imenom dolar, ker smatrajo, da bi bila izvirnost boljša rešitev.

PORAVNAJ NAROČNINO!

ŽIVLJENJE MED NAMI

NAŠA PEVKA ROZI MATKO

Kdo izmed melbournskih Slovencev še ne pozna gospe Matkove! Po njenem odličnem glasu in prijetnih popevkah skozi vrsto veselih večerov, nastopov na raznih prireditvah potom Good Neighbour Councila in celo radia itd.

Kjer so kulturne prireditve, tam je ga. Matkova.

Gospa Matkova sodeluje pri mešanem zboru Triglava, pri cerkvenem pevskem zboru in seveda pri vsaki prireditvi Slovenskega društva Melbourne. Nejveč aplaudiranja izmed vseh Slovencev je doživela in morda je tudi največ ljudi razveselila s svojim ljubkim petjem.

Tudi "Vestnikovci" smo se na poznano in skromno gospo Matkovo obrnili, da bi našim gostom na pretekli zabavi zapela nekaj popevk. Rade volje se je odzvala našemu povabilu.

Pa sem jo vprašal: "Gospa, zmeraj in povsod ste. Vam bomo morali dati majhno odškodnino."

Nak, pa gospa ni hotela, skoraj zapela je v odgovor: "Veste, gospudek, jaz bi dala vse za petje, zelo rada pojem. Saj danes smo pri Triglavu snemali, od tam sem pa s svojim možekom kar sem prihitala. Naj bo to za slovenstvo!"

Kar nerodno mi je bilo, ker se nekateri ljudje toliko žrtvujejo in radi pomagajo; z druge strani pa sem bil vesel, da je še takšnih ljudi med Slovenci v Melbourne. Lepo bi bilo, da tukajšnje društvo z vsemi prijatelji priredi gospe Matkovi kulturni večer s petjem, kjer bi bila glavna tema pesmi gospe Matkove. Za pestrost bi poskrbel še pevski zbor Triglav in gospod Parma, pa še nekaj recitacij. Naj bi bila to ena hvaležna zahvala in klic za še požrtvovalni rojakinji.

Naj ne pozabim še gospoda Matka. Tudi njemu gre velika hvala za soproginjo sodelovanje. Več takšnih slovenskih družin, več bo med nami zadovoljstva in več pestrosti.

Na sliki je gospa Matkova po odlično zapeti "Tam kjer murke cveto" na zadnjem Vestnikovem večeru.

J. Kap.

BRISBANE

SLOVENSKI VESTNIK, glasilo Slovencev v Avstraliji, je z junijsko številko zaključil že polletno izhajanje. V vsej tej dobi ni bilo še niti ene besede zapisane o Brisbanu, radi tega je že skrajnji čas, da se o oglasimo iz te sub-tropične prestolnice Kraljičine zemlje (Queenslanda). Za prispevek me je naprosilo uredništvo Vestnika. Prošnja, dasiravno lahko na izgled, ni tako enostavna; vendar se rade volje odzovem vabilu. V spodnjem naj bo v grobem malo pogleda o našem žibljenju. Ker se že rok za gradivo nagiba h koncu, bo poročilo le kratko. Upam, da bom v bodoče postregel s kaj boljšim. Naprošajo se pa tudi ostali rojaki v Brisbanu in Queenslandu, naj se oglasijo in tako obogatijo naše skupno glasilo s poročili iz njihovih krajev: kako žive in sploh posebnosti, saj se da toliko napisati, da se vreča nikoli ne napolni!

Kraljičina zemlja je prostrana dežela. Še sami se ne zavedamo njene prostranosti! V meje Queenslanda bi z lahkoto spravili vso Srednjo Evropo, to se pravi: celo Zap. Nemčijo, Avstrijo, Švico, Francijo, Holandijo, Belgijo in Luksemburg, pa tudi Anglijo s Škotsko vred in še bi ostalo dokaj zelenega prostora za celo Jugoslavijo, nekaj Italije in del Španije. Toda kljub temu šteje vsa dežela nekaj nad milijon in pol prebivavcev. Od tega živi polovica v glavnih mestih, predvsem v Brisbanu in okolici, ki se razvija z bliskovito naglico. Kakšna je ta brzina se vidi po tem, da so mestni očetje leta 1910 računali, da bo mestece 1. 1970 po tedanjem razvoju štel 220.000 prebivavcev. Danes so pa prepričani, da bo že v desetih letih preseglo prvi milijon!

V vsej tej množici starih in novih so se pomešali novopriseljenci vseh mogočih narodnosti od severa do juga, zahoda in vzhoda. Med njimi smo tudi Slovenci. Res je, malo nas je in še teh malo smo tako raztrešeni, da se komaj najdemo. Toda vse nas druži društvo PLANINKA, ki bo čez dve leti obhajalo svojo prvo desetletnico obstoja.

Imeli smo VIII. letni redni občni zbor dne 19. maja, in društvo je dobilo novo vodstvo. Kakšnega podrobnejšega programa društvo še nima. Namreč za bodočnost se njegovo delovanje sestoji v prirejanju mesečnih družabnih večerov, enega ali dveh izletov ter božičnim obdarovanjem malčkov. Ker pa ima v programu in naslovu tudi socialni pomen, se bo po uvidevnosti in potrebi dodelila tudi socialna pomoč, tako članu kakor nečlanu Slovincu. Koliko nas je, je kljub vsemu temu težko reči: splošna ocena je okoli sto, morda kaj več z družinskimi člani. Saj je pesem ista pri nas kot drugod: Nikoli ni mogoče združiti vse pod isto streho, vedno so takšni, ki jim je ljubše ostati zunaj in tako zasledovati ves razvoj bodisi z odobravanjem ali negodovanjem. Na splošno pa se lahko poroča, da se je rojakom Društvo prikupilo, kar pričajo primerno dobro obiskani družabni večeri.

Nismo še tako bogati, da bi imeli svojo dvorano, kaj še-le Dom! Zadovoljiti se moramo z najemnino, toda imamo večjo srečo kot pamet, da imamo na razpolago dvorano, kjer se počutimo bolj kot domače in z dotično upravo še nismo imeli večjih trenj. Živahno zasledujemo razmerje drugod, zlasti v Melbourne, ki naj nam bo v vzgled, dasiravno vemo, da tudi tam in drugod "ni vse zlato kar se sveti".

Večina tukajšnjih rojakov je iz slovenske Primorske, kar je po vojni pripadlo Jugoslaviji, le mala manjšina je iz osrednje Slovenije in te bi lahko naštel na prste obeh rok — morda tudi nog. Imamo tudi nekaj starih naseljencev, a razmerje med vsemi je zelo vskladno, saj se ne zanimamo za politiko, ki bi nas le razdvajala.

Za danes naj zadostuje. Pozdrav vsem, zlasti rojakom v Brisbanu. Pa pogledjte še pod rubriko Brisbana v prihodnji številki! **Janez Primožič**

SYDNEY

● THE SYDNEY HERALD JE V NEDELJO, 26. maja objavil fotografijo pod naslovom Wedding Day. N asliki sta gđc. Frida Edelsbrunner in g. Anton Omrzel slikana pred cerkvijo St. Francis v Paddingtonu, kjer sta se poročila v slovenski narodni noši. Gđc. Frida je novodošla v Avstralijo. Želimo obema obilo sreče na njuni novi življenjski poti!

● DNE 5. MAJA STA SE ZAROČILA GĐC. Erika Kučan in g. Vili Žižek. Erika je iz zelo poznane zavedne slovenske prekmurske družine v Sydneyu, poznana igralka pri slov. igrah, igra na harmoniko pri slovenski godbi, kakor tudi v orkestru pri društvenih družabnih večerih. Naj omenimo, da na "gustovanju" ni manjkalo veselega razpoloženja in kuharske sposobnosti ge. Kučanove in njene gostoljubnosti.

Naše iskrene čestitke!

● V OKVIRU SLOVENSKE KARITAS JE igralska skupina priredila igro "Pri kapelici", dne 1. junija v Paddingtonu. Režiral je Ivan Koželj. Za te vrste prireditve bi bilo pričakovati večjega obiska, kljub temu, da obisk ni bil slab. Smo nemara Slovenci v Sydneyu preveč kulturni, da kulturnih prireditev ne potrebujemo več ali pa smo pustili našo kulturo tam preko "luže". Režiserju, kot glavnemu igralcu, res vsa čast, dal je od sebe vse. Od večine igralcev bi pričakovali malo več živahnosti, vendar jih okolnosti in razne težave popolnoma opravičujejo. Vsekakor: Več kot samo omembe vreden kulturni dogodek med Slovenci v Sydneyu in sploh v zamejstvu!

● V MAULYU JE PRISUSTVOVALO PROCESIJ SV. REŠNJEGA TELESA NAD 20.000 VERNIKOV. Procesijo je vodil papeški nuncij za Avstralijo in Novo Zelandijo, ker je kardinal Gilroy odpotoval v Rim na pogreb Janeza XXIII. in na volitev novega papeža. Kot poročajo, so bile zastopane vse narodnosti po skupinah s svojimi zastavami in narodnimi nošami. Med njimi tudi lepa skupina Slovencev.

● ZA ZADNJI "WEEK-END" JE BILO V NSW ubitih 10 ljudi na cestah v prometnih nesrečah. Precej krvav davek za tako športno tekmovanje ali dvoboj avtomobilistov za volanom. Psihologi okrog po svetu se zanimajo in študirajo te vrste "šport", namreč mrzlično dirkanje po prometnih cestah, prehitvanje itd.

Ugotovili so novo vrsto bolezni, nedeljsko nerovo in nedeljske nevropatike. Mnogim ljudem je baje ob nedeljah tako dolg čas, da ne vedo, kam bi se dali, pa sedejo za volan in se podijo po asfaltnih cestah brez cilja in namena, zato da se zvečer zaradi ovir v prometu slabe volje vrnejo domov. Pravijo, da naj bi takšni ljudje imeli več športnega udejstvovanja, pa ne na cestah, pa bodo videli, kam s prostim časom. Tako bi poskrbeli za svoje zdravlje in dali tudi duška svoji agresivnosti, ki za volanom lahko stane življenje.

L. Košorok

PARMOV SKLAD NA BOLJŠEM!

Sklad za povratek gospoda angela Parme je dosegel 8 funtov. Nadaljne darovalce bomo objavili v prihodnji številki Vestnika. Omenimo naj le, da je gospod Parma dobil obljubo verjetnega polovičnega popusta od Dr. Mihelčiča, ki upravlja eno pomorskih potovalnih agencij v Melbourne. Dr. Mihelčiča je seznanil s stanjem gospoda Parme slovenski dušni pastir pater Bazilij Valentin. Gospod Parma se obema že vnaprej zahvaljuje za dobro voljo in razumevanje.

AFERA PROFUMO ŠE VEDNO NA VIDNEM

To pot zaradi dr. Warda, ki se zagovarja pred sodiščem, ker je živel na osnovi prostitucije v visokih krogih angleške družbe; tožitelji pa so poleg sodišča tudi dekleta, ki jih je sposojal ministrom in bogatašem. Dr. Ward je sin aglikanskega duhovnika.

G.N.C. - DOBRI SOSED

Na prošnjo predsednika Slovenskega društva v Melbournu sem se 30. maja t. l. udeležil letne javne skupščine The Good Neighbour Council-a za Viktorijo. Skupščina se je vršila v Nursing Memorial Hall-u na St. Kilda Rd. in je bila številno obiskana. Poleg zastopnikov oblasti, kulturnih in dobrodelnih organizacij, so bili prisotni mnogi predstavniki raznih narodnostnih skupin.

Skupščina je potekla mirno in gladko, s poučkom na zamenjavo osebe predsednika in na spremembo smeri delovanja GNC (Good Neighbour Council). Otvoril jo je dosedanji predsednik Major General Sir Kingsley Norris, K.B.E., C.B., D.S.O., K.St.J., E.D., M.D., z običajnim pozdravnim nagovorom in nato predal besedo dolgoletni generalni tajnici Miss T. E. Jarrett, M.B.E., ki se je šele pred par meseci vrnila s študijskega potovanja po Evropi in Angliji. Miss Jarrett je svoje poročilo posvetila predvsem bodočemu delovanju GNC, ki naj bi se začelo vedno bolj osredotočati na moralne, odnosno duševne potrebe in probleme v odnosu emigranta do staronaseljenca. Materialni problemi postajajo drugobitnega značaja, kajti današnji emigrant prihaja v Avstralijo kolikor toliko oskrbljen z najpotrebnejšim. "Ako hočemo z uspehom graditi novo nacijo, moramo danes, ne več postaviti pod mikroskop emigranta, nego nas staronaseljenec", je dejala Miss Jarrett.

Po sprejetju poročila generalne tajnice je Sir Kingsley Norris predstavil prisotnim novega predsednika GNC generalmajorja Risson-a, ki je poznan širši javnosti kot Chairman of Metropolitan Tram Board. Po izmenjavi vljudnostnih nagovorov z novim predsednikom in ker ni bilo drugih kandidatov, so člani obstoječega sveta obdržali funkcije za nadaljnje leto.

Kot gost govornik je v imenu vlade države Viktorije podal referat minister za emigracijo Hon. R. J. Hamer, E.D., M.L.C. Dejal je, da ima Avstralija skoraj neomejene možnosti razvoja in je ekonomsko zmožna sprejeti še milijone emigrantov. Povdaril je, da je za enotnost Avstralije potrebno, da se ohrani angleščina, kot glavni in edini uradni jezik, in da smatra zategadelj, da šole v kateremkoli drugem jeziku ne bi smele biti dovoljene.

Pri kraju uradnega reda je povzel besedo bivši predsednik GNC, Mr. Ian F. McLaren, O.B.E., in se toplo zahvalil Sir Kingsley Norris-u in njegovi soprogi za požrtvovalno delo in nove ideje, s katerima sta si zaslužila občudovanje vseh sodelavcev in mnogoštevilnih prijateljev GNC. V skromno priznanje in spomin je izročil Sir Kingsley-u v imenu članov Councila malo darilce.

Sir Kingsley, ki se prav gotovo lahko prišteva med mojstre govorniške umetnosti, se je zahvalil za darilo in pohvalne besede ter opomnil prisotne, da so lahko ponosni na vlogo, katera jim je bila dodeljena v tem epohalnem času Avstralije kot članom GNC, kajti s to vlogo jim je naloženo sodelovanje pri graditvi nove nacije.

Uradnem delu je sledila čajanka in nevezan razgovor prisotnih.

Udeležencem skupščine je bilo pri prihodu v dvorano na razpolago, v obliki brošure tiskano, lično poročilo o delovanju GNC v letu 1962/63. Iz tega poročila je razvidno, da z GNC v Vik-

toriji sodeluje preko 120 organizacij, GNC ima v Viktoriji 26 podružnic in odsekov in na 29 mestih svoje predstavnike.

Sam glavni urad GNC v Melbournu se je moral baviti s številnimi osebnimi problemi emigrantov in večina jih je bila zadovoljivo rešena s pomočjo sodelujočih organizacij, poedinih članov GNC vključno novonaseljencev.

Eno glavnih vlog pri delu GNC igra takozvani "contact worker". Cel Melbourn je razdeljen na področja, katerih vsako ima gotovo število "contact worker-jev", ki so podrejeni vodji področja. Čim se emigrant doseli v tako področje, je vodja istega o tem takoj obveščen in dolžan odrediti enega svojih "contact worker-jev", da obiše novonaseljenca ter jim ponudi svojo in GNC pomoč, ako jim je to potrebno.

Tudi emigranti še živeči v hostelih niso pozabljeni. GNC predstavniki raznih cerkvenih in dobrodelnih organizacij pa tudi mnogi poedinci sodelavci često posečajo hostele in včasih povabijo novodošlece k sebi na dom ali pa jih vzamejo s seboj na izlet v okolico Melbournu. Novi sodelavci na opisanem "contact" delu so pa še vedno potrebni in dobrodošli.

Ob tej priliki se v poročilu posebno opozarja na veliko število iz Notranje Mongolije prišedših Rusov, ki se nahajajo v hostelih Broadmeadows in Brooklyn. Ti ljudje trpe veliko pomankanje oblačil in perila vseh vrst in velikosti. Tvrstna darila zbira zanje The Australian Council of Churches, 125 Leicester St., Fitzroy.

GNC vedno sodeluje pri ceremonijah naturalizacije, katerih je bilo v preteklem letu v Melbournu 150.

Šestindeset emigrantskih otrok se je udeležilo počitniškega taborjenja pri Anglesea v januarju 1963. Taborjenje, ki traja 8 dni in na katerega se lahko prijavi otroci od 9 do 14 let, se bo vršilo zopet januarja 1964. Cena na otroka je £9, vključno vožnja.

Razstava na Royal Melbourne Show-u je kot vedno tudi v septembru 1962 pripomogla GNC popularizirati svoje delo med številnimi obiskovalci.

16. novembra 1962. se je ob prisotnosti uglednih gostov vršila 10. konferenca GNC v Viktoriji pod temo: Integracija v bodočnosti. Razpravljali so v glavnem: Vpliv pristopa Vel. Britanije k Evropskem skupnemu tržišču na emigracijo; koliko je že dalj časa naseljeni in živeti se emigrant obvezan pomagati novodošlemu emigrantu; kako pospešiti integracijo potom industrije, združenj in družine. Z uspehom konference so bili organizatorji izredno zadovoljni.

Ob priliki obiska Nj. Vel. kraljice Elizabete v Viktoriji ji je GNC poklonil umetniško aranžiran šopek rož, kot pozdrav v imenu mnogih emigrantov v Viktoriji.

Iz gornjih kratkih izvlečkov letnega poročila vidimo, da funkcionarji GNC v Viktoriji in prav posebno tajnica Miss Jarrett vlagajo ogromno energije, časa in truda v to, da olajšalo emigrantom prehod v nove razmere te gostoljubne zemlje. Zato je samo prav, da tudi mi kot novonaseljenci pridonesemo svoj delež in kot poedinci ali kot organizacija sodelujemo z GNC kolikor je v naših močeh.

M. P.

NOVO IN ZANIMIVO

Merjenje visokih temperatur

Sovjetskim znanstvenikom je pred kratkim uspelo izdelati napravo, posebni pirometer, s katerim merijo temperaturo do 10.000° C. Z dosežnimi inštrumenti so lahko izmerili temperaturo le do 3000° C., pa še to netočno.

Sedanje samopostrežbe že zastarele?

Neko angleško podjetje je razvilo popolnoma nov sistem samopostrežbe

Gospodinja v trgovini dobi namesto kovinske košare bel karton. Z njim gre k dolgi steni, kjer so številne, komaj kot znamke velike zareze. Za zarezo je v steklenem prostoru vzorec blaga ali živila. Gospodinja vtakne karton v zarezo, ki odtisne oznako, ceno in težo izbranega blaga. Nazadnje vtakne karton še pri blagajni. Stroj v sekundi izračuna celoten znesek, ki ga gospodinja poravnava pri blagajničarki (to je edina namočena v trgovini). Blagajničarka pritisne na gumb in elektronska naprava razbere karton. Za trgovino je ogromno, popolnoma avtomatizirano skladišče s tekočim trakom. Čez pol minute prejme gospodinja izbrano in plačano blago že zavito pri izhodu.

Nov način vžiga pri motorjih

Nov način vžiga pri benzinskih motorjih je skonstruirala neka ameriška tovarna. Odveč je magnet, vžigalna tuljava in tudi kondenzator. Zadostuje majhno premikanje in med dvema keramičnima materialoma nastane razelektritev 20.000 voltov, ki vžge mešanico zraka in benzina. Nov način vžiganja že uporablja industrija motorjev za poljedelstvo.

Na daljavo krmiljena hidrocentrala

Hidrocentrala Esmin v gorah Kavkaza krmilijo sedaj iz daljave. Vodo reke Terek so speljali po 7 km dolgém kanalu skozi gore, od tod pa pada z višine 160 m v turbine hidroelektrarne. Vse naprave in mehanizmi so mehanizirani in avtomatizirani in jih krmilijo na daljavo 25 km. En sam inženir opazuje kontrolne inštrumente za komandnim pultom. Vse morebitne napake avtomatizirana naprava registrira in hkrati sporoči na komandno mesto.

Stikalo po novem principu

Nekako pol ure po sončnem zahodu in ravno toliko časa pred sončnim vzhodom prižge preprosta japonska naprava razsvetljava na cestah in v prostorih. Pri oblačnem ali meglenem vremenu je seveda ta čas drugačen. Celotni učinek sloni na etru podobni tekočini, ki reagira na svetlobo. Fotocelice in druge naprave so zato odveč. Naprava je zelo poceni in jo že s pridom uporabljajo za vključevanje in izključevanje neonske razsvetljave.

Avtomati ponujajo mleko

V Anglije neprestano raste poraba mleka. Vzrok temu so novi avtomati, iz katerih lahko dobijo žejni ledenorzlo mleko.

Poročajo, da "mladi ljudje molzejo to umetno kravo" hitreje, kot jo mlekarne lahko napolnijo. To je posebno vidno v vojašnicah, kjer vojaki uprizarjajo prave "orgije" z mlekom. V splošno zadovoljstvo ugotavljajo, da je poraba mleka vedno večja, nasprotno pa se manjša poraba alkoholnih pijač.

Robot s spominom

Tovarna Consolidated Controls Co. v New Yorku je izdelala robot "Unimate". Robot prevzema delo človeške roke. Njegovi elektronski možgani si zapomnijo kar dvesto delovnih operacij.

Zadostuje, da nekajkrat počasi pokažemo pod robotom gibanje roke, oz. delo samo. Robot si zapomni in dela po istem postopku, n.pr. polaga matice, odvija in zavija vijake, polni kartone, vari, opravlja dela pri vrtnem stroju, stiskalnici, rezkalnem stroju in podobno.

POPULAR STORES Pty. Ltd.

7a Ferguson St., Williamstown

Tel. 65-6019

ima bogato izbiro:

DELIKATESNEGA IN ŠPECERIJSKEGA BLAGA
VSEH VRST,
JEDILNA OLJA, VSEH VRST KLOBAS IN RAZNO.
POSEBNO SE PRIPOROČAMO ZA NAŠA IZVRSTNA
VINA IN ŽGANE PIJAČE.
ZA NAROČILO IN DOSTAVO NA DOM KLIČITE

URSİČ MIRKO
Tel. 65-6019

Naša društva

pisma in misli...

OBVESTILO ČLANOM SDM

Upravni odbor Slovenskega društva Melbourne obvešča vse svoje člane, da bo redni letni občni zbor društva 21. julija. Točna obvestila bodo dobili rojaki člani poštno. Zato razpisuje odbor društva

kandidatno listo,

ki jo sestavi lahko vsak član SDM s poravnano članarino in mora vsebovati:

predsednika,	gospodarja,
ppredsednika,	nač. prirediteljev,
tajnika,	kulturnega ref.,
blagajnika,	soc. referenta

in

tri člane Nadzornega odbora.

Lista mora biti podpisana od vsakega posameznika. Predložena pa mora biti na spodaj navedeni naslov najkasneje do sobote 20. julija.

Opomniti je treba, da je vse društveno delo brezplačno.

Upravni odbor SDM,
371a Park St., Princes Hill, Vic.

★

SLOVENSKI PEVSKI ZBOR TRIGLAV JE POSNEL SVOJO DRUGO PLOŠČO

Zadnji teden je PZ Triglav posnel svojo drugo gramofonsko ploščo, ki vsebuje naslednje pesmi: Regiment po cesti gre, Furmanska, Kako bom ljubila, Potožim, Peklenski večer, Hiš'ca ob cesti stoji, Gor čez izaro, Angeljček varuh moj, Rasti rožmarin in Slišala sem pičko pet.

Plošča je zelo lepa in jo toplo priporočamo. Cena je dve funti. Dobite pa jo lahko pri patru Baziliju, v Sydneyu pri patru Odilu in pri Slov. društvu Melbourne v Slov. domu, kakor tudi na prireditvah PZ Triglav.

V naslednji številki SV berite o pevskem zboru Triglav, kar nam je priredil pevovodja V. Trampuž.

-ec

NOVE CERKVE V MELBOURNU

◆ Kot že vemo si je hrvatska skupina v Melbourneu ob koncu preteklega leta nabavila svojo lastno cerkev v Clifton Hill, v kateri se tudi mi Slovenci zbiramo k bogoslužju vsako prvo nedeljo v mesecu.

◆ Prav tako je Srbska pravoslavna občina Sv. Sava v Melbourneu lanskega novembra prišla do svoje lastne cerkve. Nahaja se v North Carlton-u na vogalu Station in Lee Street. Cerkev ni preveč velika, vendar je na znotraj lepo prenovljena. Cena, kakor zvemo iz uradnega poročila občine je bila £3.100 deposit in £3.000 odplačila v treh letih. Tako se srbska manjšina v Melbourneu lahko ponaša z dvema cerkvama, kajti že pred leti so si v St. Albansu zgradili cerkev v pravem bizantinskem slogu in jo posvetili sv. Juriju.

◆ Kot čitamo bo Romunska pravoslavna skupina v Melbourneu uživala gostoljubnost srbske pravoslavne občine v Melbourneu in imela svoje bogoslužne obrede v cerkvi sv. Save.

◆ Na Velikonočno nedeljo pa so Ukrajinski Uniati posvetili svojo katedralo Sv. Patra in Pavla v North Melbourne. Posvetitvene obrede je opravil tuk. uniatski škof Praško. Katedrala, ki bo, kakor predvideva melbournsko časopisje postala ena znamenitosti Melbournea, je zgrajena v modernem bizantinskem slogu in jo cenijo na £100.000. To vsoto so nabrali med pripadniki ukrajinske narodnosti živječimi v Viktoriji.

◆ Kaj pa mi Slovenci? Nismo po številu najmanjša manjšina v Melbourneu. Prav gotovo bi z malo žrtev tudi mi prišli do svojega lastnega božjega hrama. Treba je le pričeti. M. P.

● PREDSEDNIK SLOV. DRUŠTVA SYDNEY je pred tedni dobil pismo od nekega Kitajca, pismo je informativnega značaja. Zanimivo, da se tudi Kitajci zanimajo za nas Slovence. Recni in piši, 700 milijonski narod se zanima za en in pol milijonski narod. Res zanimivo, morda celo edinstveno!

● NA ŽELJO UREDNIŠKEGA ODBORA SV, so se po vseh državah Avstralije vzpostavila zastopništva Slovenskega vestnika. Za NSW je naslov: L. Košorok, 25 Gould St., Petersham, NSW. Na zastopništvo se lahko obračate v vseh zadevah, kakor: naročnina, oglasi, dopisi, objave in vse druge informacije, kar se tiče SV. Na tem naslovu se lahko informirate ali obrnete glede vseh zadev, ki se tičejo Slov. društva Sydney.

Vesna Jazbec iz Sydneya recitira na materinski proslavi, 4. maja, Mamici.

● V ZADNJI ŠTEVILKI VESTNIKA JE BILA omenjena prirediteljev materam, materinski dan, tako v Sydneyu kot v Melbourneu. To je pri nas Slovincih že dalj časa v navadi. Novi in moderni časi so prinesli na dan tudi Dan očetov. Pri nas to ni bilo v navadi. Sicer ni nič napačna ideja, zato je odbor SDS sklenil, da gu tudi Slovenci uveljavimo ta Fathers Day. Društvo bo letos priredilo kulturno-družabni večer za očete. Naj enkrat tudi očka pride na svoj račun! Saj vendar živimo v dobi "patriarhata". lk-

SPOMINSKI DNEVI

- ◆ 13. julija 1920. so italijanski fašisti zažgali Narodni dom v Trstu.
- ◆ 14. julij 1789. Največji praznik v Franciji. Pariške množice so naskočile in zavzele Bastiljo, pariško trdnjavo, v kateri so dotlej bili zaprti politični zaporniki, ki so se pregrešili proti okostenelim fevdalnim režimom.
- ◆ 23. julija 1918. je bila v Ljubljani ustanovljena slovenska univerza.
- ◆ 29. julija 1804. je bil rojen v Sp. Luši pri Skofji Loki Lovrenc Košir, oče poštne znamke.

J. S., "Kupoprodajna pogodba"

Kdo plača odvetniške stroške, nastale iz kupoprodajne pogodbe?

Če Vam prodajalec oz. njegov zastopnik ni vnesel klavzulo v kupoprodajno pogodbo, da ste plačnik odvetniških stroškov Vi, potem je prodajalčeva dolžnost, da plača odvetniške stroške, pravtako je dolžan državi plačati takso, ki sledi iz pogodbe.

Ob tej priliki pa Vas velja opomniti, da ste plačnik odvetniških stroškov tudi Vi, če ste zato najel odvetnika, ki bo preveril pravilnost sklenjene pogodbe, nadalje, če je hiša, zemlja, ali karkoli ste kupili, "clear": prodajalec je edini resničen lastnik hiše ali zemljišča; ni je hkratu prodal Vam in še nekemu drugemu (povlekel depozit) i.t.d.

Lajič Božena, Sunshine

V Avstraliji sem dobro leto in sem hrvatsko srbskega pokolenja. Vzgjajala pa me je stara mama, Slovenka, živeča v Zagrebu. Od nje sem se naučila nekaj slovenščine.

Z mojim možem, Srbom, sva obiskala nekaj zabav v Avstraliji, pretežno srbske in hrvatske. Na zabave sva odšla, da se bova zabavala v jugoslovenskem okolju, pa sva dosegla nasprotno. Prirejali so politične mitinge, katere sva morala plačati. V domovini so taki mitingi brezplačni!

Na veselo presenečenje mi je sodelavec Vašega lista ponudil "vabilo" za "Vestnikov" ples v minulem mesecu. Tam sva se prvič resinčo zabavala ob veseli godbi in programu, ki je bil vnešen med plesne odmore. Okolje je bilo za masovni ples povoljno, "kulturno", brez dviganja rok, kot je ponekad navada. Pohvalim pa naj še izbor dvorane, ki je prekrasna.

Prosim Vas, če mi oslej pošiljate vaš SLOVENSKI VESTNIK, kajti z možem že razmišljava za pristop k Vašem Slovenskem društvu v Melbourneu. Sporočite nam pogoje in če se z možem sploh lahko včlanima v društvo, ker nisva Slovenca.

Pogoji za izredno članstvo so odposlani na naslov. Naročnik Slovenskega vestnika pa lahko postane vsakdo, tudi če ni Slovenec. Imamo že nekaj takih primerov.

Spoštovani urednik!

Najlepša Vam hvala za Slov. vestnik. Želim po tati redni bralec Vašega časopisa. Prilagam ček za dve funti za naročnino in sklad.

Čestitam Vam za Vaš dosedanji uspeh in Vam želim čim lepšo bodočnost.

Lep pozdrav vsem naročnikom Slov. vestnika, posebno pa aktivnim!

P.S.: Prilagam še naslov rojaka, pa mu pošljite Vestnik. Vaš Virgijiv Ferfolja, NSW.

Dopise sprejema uredništvo
SAMO DO VSAKEGA 20. V MESECU,
za vsako naslednjo številko!

Urednik

VSA MEHANIČNA POPRAVILA VAŠEGA
AVTOMOBILA VAM OPRAVIMO
PO SOLIDNI CENI!

"WESTERN HIGHWAY SERVICE
STATION"

Lastnika: T. ZAGORC & A. MECH.

248 Ballarat Rd., West Footscray
Tel. 31-78152

Kompletna servisna potrežba!

Poznani slovenski avtomehaniki!

Svoje želje boste obrazložili v svojem jeziku!

Večja mehanična opravila opravljamo tudi na obročno odplačevanje. Pridite, prepričali se boste o solidnosti!

Poslušamo ves dan in v nedeljo dopoldne.

Novice iz domovine . . .

ANKETA NAJLEPŠIH PREDMETOV

Rezultat ankete o najboljših izdelkih na zagrebškem velesejmu. Pri tej anketi so prišli v poštev le izdelki jugoslovanske industrije in to za paviljone, kjer so razstavljali pohištva in opremo za gospodinjstva.

Električni štedilnik GORAN iz Zagreba, Avtomatski televizor RIZ iz Zagreba, nerjaveča posoda GORICA, električni štedilnik GORENJE iz Velenja, pralni stroj EFKA iz Zagreba, šivalni stroj JADRANKA-BAGAT Zadar, štedilnik LTH Škofja Loka, kombiniran štedilnik TOBI Maribor. V drugi skupini pa so akentiranci dali največ glasov za naslednja pohištva: modra "soba" Šipad Sarajevo, kabinet Lesnina Ljubljana, kavč za rastavljanje DIP Virovitica, kovinska kuhinjska oprema SOKO Mostar, "zelena soba Slovenija les, pisalna miza DIP Virovitica, kabinetna kuhinjska oprema "Dunav", Apatin, kombinirana soba "Lesnina" Ljubljana . . .

★

INTERTRADE NA MEDNARODNEM TRGU

Podjetje za mednarodno trgovino INTERTRADE v Ljubljani je v zadnjem času močno usmerilo svojo dejavnost v Sudan, kjer ima svoje predstavništvo v Kartumu. Na sudanskem trgu zaznamujejo že prav lepe uspehe. S posredovanjem posredništva INTERTRADE je zagrebško poslovno podjetje INGRA pred kratkim sklenilo s sudanskim podjetjem The Nile Cement Co. Kartum, pogodbo za zgraditev cementarne Rabak z zmogljivostjo 100.000 ton cementa letno. Opomo za cementarn bodo dobavila podjetja "Litostroj", "Djuro Djakovič" in "Rade Končar". Vrednost te opreme in montaže znaša 4.5 milijona dolarjev.

Druga pogodba, ki jo je dobilo podjetje Ingra s posredovanjem INTERTRADE, je gradnja električnega daljnovoda v Sudanu v vrednosti 1,380.000 dolarjev.

★

NAJVEČJE GRADBIŠČE V LJUBLJANI

Gradbišče leži med Titovo, Šubašičevo, Valva-zorjevo in Erjavčevo ulico — na kompleksu nunskega vrta, in obsega cca. 40.000 kv. m. Ker bodo temelji podzemnih garaž 10,70 m pod zemljo, točneje pod nivojem Šubašičeve ulice, temelji ostalih objektov pa okrog 6 metrov, je zdaj gradbišče podobno veliki jami, iz katere 40 kamionov neumorno odvažajo zemljo. Iz jame bodo kaj kmalu pričele rasti stolpnice, garaže, kinematograf, veliki trgovinski lokali, knjižnice, itd. Še majhna zanimivost: tam kjer bodo zgradili najmodernejšo kinodvorano v Jugoslaviji, je bilo pred 1.900 leti rimsko naselje.

SLOVENCİ PROTI SLOVENŠČINI

Kako je to mogoče, nam kdo poreče, in vendar je mogoče. Že prislovnično je, da Slovenci zelo radi tožimo o tem, kako nam kdo prikrajšuje pravice, nam krati naš jezik . . . Vse mogoče stvari obravnavamo in tarnamo, ničesar pa ne pokrenemo. In to vsak Slovenec, kjerkoli je: v domovini, v Italiji, Avstraliji, Ameriki . . . Iz ljubljanskega "Dela" bomo citirali pismo uredništvu — brez komentarja:

Tovariš Urednik!

Ko sem pred dobrim letom kupil Moped — kupil sem ga v Celju — bi rad tudi navodilo za vzdrževanje Mopeda. Odgovorili so mi, da imajo samo Uputstva za upotrebu i vzdrževanje Mopeda. Torej navodila v srbohrvaščini. Misleč, da je pač naključje, da v Celju ni te brošurice v slovenščini, sem pozneje pisal sami tovarni "Tomos" v Koper, da bi rad taka navodila. Odgovorili so mi, da mi žal navodil v slovenščini ne morejo poslati, ker so tiskana samo v srbohrvatskem jeziku.

Brošurici v srbohrvaščini ni kaj reči, strokovno je odlično napisana, toda v njej mrgoli raznih strokovnih izrazov, ki jih je težko razumeti. Če bi bila navodila tiskana v slovenščini, bi jih skoraj vsak slovenski mopedist kupil in laže in z večjim pridom uporabil.

Vprašujem se: tovarna je na slovenskem. Največ kupcev mopedov je bržkone v Sloveniji — zakaj se torej tovarna "TOMOS" ne potruži da bi dala slovenskim kupcem Mopedov navodila v slovenščini? Prav zagotovo bi si marsikateri slovenski mopedist rad nabavil brošuro za svoj denar — ne bi je bilo treba dajati zastoj.

Kaj pravite? Ali ne zasluži tovarna "Tomos" zaradi tega malo kritike?

Ivan Premrl, Strmec 55 pri Celju

PHILIPS ODKUPIL 7 PLOŠČ RTB

Največja evropska firma za snemanje gramofonskih plošč PHILIPS je odkupila licenco za 7 plošč RTB. Na 4 ploščah igra orkester Zagrebške filharmonije pod vodstvom Milana Horvata: Beethovenov koncert za violino in orkester (v katerem igra solist Igor Ozim, najmlajši in najnadarnejši slovenski virtuoz na violino).

NOVA VINSKOPREDELOVALNA KLET V VIPAVI

Kmetijsko vinarska zadruga Vipava je letos investirala pol milijarde dinarjev za zaključna dela vinskopredelovalne kleti v Vipavi z zmogljivostjo 450 vagonov vina. Del teh sredstev bo investiran tudi v gradnjo novih hlevov in nabavo

Za vsakovrstna tiskarska dela

TISKARNA S. SPACAPAN

(Reg. DISTINCTION PRINTING)

171 Nicholson Street,
East Brunswick — Tel. 38-6110

posebne plemenske pasme goveje živine, za katero je teren okrog Vipave zelo ugoden.

Vinarska klet v Vipavi se bo z zmogljivostjo lahko kosala s tisto v Brdih. Vipavci so za tako klet že dolgo čutili potrebo, posebno, ker slovenske pridelovalce vina čedalje bolj sili potreba za izvoz, uvozniki pa zahtevajo enoten vzorec vina v vagonskih količinah. V prejšnjih letih so bila slovenska vina mnogokrat zavržena od tujih uvoznikov, ker niso vagonске pošiljke ustrezale poslanemu vzorcu.

★

IZDAJAL SE JE ZA ŽUPNIKA

Franjo Jurak, rojen v Zagrebu, je bil od celjskega sodišča obsojen na dve leti strogega zapora, ker je zagrešil 7 kaznivih dejanj s tem, da se je izdajal za župnika — in kradel v župniščih.

F. Jurak se je na obiskih v župniščih izdajal za duhovnika, da bi si s tem pridobil naklonjenost, in sicer vselej v odsotnosti pravega duhovnika. Takole, ko je bil v "farovžu" kot duhovnik sprejet v prenočevanje, je opravljal svoj tatinski posel. Vse mu je prišlo prav: brevir, nalivno pero, denar v gotovini, oblačila . . .

V župnišču v Črnem vrhu je celo uspel pri župnikovi materi, da bo nekaj dni maševal v cerkvi. Poteze in potegavščine nevarnega in domiselnega izmikavta so bile različne in prevdarjene, zato kazen 2 leti strogega zapora nikakor ni previsoko odmerjena kazen.

★

VSE ZA TURISTE

Opatija: 120 prireditev za turiste. Prireditveni svet je sprejel program za razvedrilo turistov v turistični sezoni; vse v znamenju — devize. Tudi v ostalih mestih Kvarnerskega zaliva bodo poskrbeli za 80 takih programov. Se pravi turisti bodo imeli dovolj zabave, ob kateri bodo lahko pozabili na tradicionalne pomanjkljivosti v postrežbi (direktorji imajo enako plačo, če so vestni ali ne). Kako pa bodo funkcionirale ostale dejavnosti, drobna trgovina, malenkostni spominčki iz Jadrana itd. se še ne ve. Vsa zadnja leta so vse te stvari bile narobe, bolje, šepale so tako, da turisti niso imeli kje porabiti denarja.

Obetajo pa, da je letos z vsem pripravljeno, da je to leto proglašeno kot "leto lova na turistične devize".

"BONANZA" Electric & Furnishing Co.

POZOR!

RADI VAŠIH HIŠNIH POTREB SMO ODPRLI NASLEDNJE TRGOVINE:

- ★ 34 Irving St., Footscray — Tel. 68-6899
- ★ 252 Barkly St., Footscray — Tel. 68-7073
- ★ 61 Gertrude St., Fitzroy — Tel. 41-4939

PRIJATELJI IN ROJAKI!

V naših na novo odprtih trgovinah imamo najrazličnejše blago, ki je potrebno Vam — za Vašo hišo:

pralne stroje — sušilnike perila — televizorje — radie, ki ujamejo celo Evropo — gramofonske plošče z našo pesmijo — šivalne stroje — hladilnike — razno pohištvo — linoleume vseh barv in vzorcev ter kvalitet — razne svetlobne okraske! Vaše stare predmete vzamemo kot depozit na novo kupljeno blago!

Za kratkoročna odplačila se ne plačajo obresti!

Govorimo slovensko!

PRIDITE IN OBIŠČITE NAS ALI NAS POKLIČITE TELEFONSKO — SMO ZMERAJ NA RAZPOLAGO!

OBIŠČITE NAS IN PREPRIČAJTE SE O NAŠI SOLIDNOSTI !!!

Drobne vesti -

NOVI PAPEŽ

Za naslednika pok. papežu Janezu XXIII. je bil izbran milanski kardinal Montini, ki si je nadel ime Pavel VI. Zadnji papež z imenom Pavel je vladal kat. cerkvi nič manj kot pred 300 leti.

Sedanji poglavar kat. cerkve je zelo izobražen in ima za seboj zelo aktivno življenje v cerkvi, kakor tudi listino visokih šol, kjer je študiral. Papež se je v glavnem izrazil, da bo nadaljeval delo Janeza XXIII., kakor poroča tukajšnji tisk.

★

TRŽAŠKI PROMET NAZADUJE

Redne mesečne statistike tržaške zbornice za trgovino, industrijo in promet v zadnjem času resno opozarjajo na nazadovanje pomorskega in železniškega prometa.

Medtem ko pristojni organi sklepajo o širini bodoče avtomobilske ceste Trst-Benetke, ko se razne trgovinske delegacije v tujini zavzemajo za večjo preusmeritev železniškega prometa v tržaško luko in ko sestavljajo prve načrte za večjo ekonomsko integracijo bodoče avtonomne dežele, so številke prevoženih, natovorjenih in raztovorjenih ton vsak mesec manjši.

Tržaško pristanišče je bilo še pred leti četrto na seznamu italijanskih pomorskih luk. Lani je po obsegu prometa padlo na deveto mesto. Pred njim so: Genova, Benetke, Neapelj, Augusta, Ravenna, Savona, La Spezia in Livorno. Neugodno smer navzdol pa izkazujejo pred meseci objavljeni podatki za prve mesece letošnjega leta. Medtem ko ostale luke napredujejo in je naprimer Genova dosegla v januarju nad dva milijona osem sto tisoč ton prometa, je šlo skozi Trst v istem mesecu samo 410 tisoč ton, to je za 20 tisoč ton manj kakor v istem mesecu lanskega leta.

Se seliš, sporoči tudi listu spremembo!

PLESKARSTVO (Painting)

IŠČEM VAJENCA ZA PLESKARSKO DELO.
PLAČA PO DOGOVORU.

F. Berič, 14 Goodrich St., Oakleigh, Vic.
Tel. 57-5893

V RIMSKEM PARLAMENTU SLOVENKA — VENDAR RDEČA

Bilanca iz parlamentarnih volitev v Italiji se je okrenila nekoliko na levo, v prid raznim socialistom in celo komunistom. Prav tako je bilo beležiti znatno povečanje glasov v prid desne opozicije liberalov — in celo neofašistov. Volitve pomenijo vsekakor lekcijo demokraciji, pa naj se imenuje "krščanska" ali kakorkoli, da ljudje silijo iz "togosti navzven" in da tja vlagajo svoje glasove. Po tolikih letih utrjenega režima žele nekih radikalnih sprememb.

Ob teh volitvah pa kot Slovenci beležimo, da smo dobili v rimski parlament slovensko poslanko — rdečo Marino Brnetič. No, kakorkoli, po 39-tih letih smo Slovenci kot manjšina ponovno zastopani v rimskem parlamentu s svojo poslanko, katero je kandidirala KPI.

Nekaj volilnih izidov v deželi Furlanija-Juljska krajina: Krščanska demokracija: 341.791, Komunistična partija: 146.620, Socialistična stranka: 109.153, Neofašistična MSI: 51.164, Liberalna stranka: 45.635, Monarhisti: 7.835, Republikanci: 2.987 glasov.

Skupna Slovenska lista je dobila v Trstu 5.679 glasov.

KULTURNEJŠE AMERIČANKE

Gallupov institut za proučevanje javnega mnenja je anketiral "reprezentativne" Američanke, kako je bilo v lanskem letu z njihovim kulturnim življenjem. Izkazalo se je, da so se Američanke dosti bolj zanimale za kulturo kot moški. Ženske so se v večini kot obiskovalke gledališča, poslušalke koncertov, bralke leposlovnih del, amaterske slikarke, glasbenice, prav tako vnete obiskovalke razstave — prednjačile so pred moškimi. Zato pa so jih moški "potokli" pri branju stripov, obiskovanju športnih predstav, gledanju kavbojskih filmov na televiziji . . .

ITALIJA KONKURENT JUGOSLOVANSKI POHIŠTVENI INDUSTRIJI

Med evropskimi državami postaja Italija z leta v leto pomembnejši izvoznik pohištva. Njeno pohištveno industrijo v zadnjih letih karakterizira zelo močna ekspanzija. V letih konjunktura na svetovnem tržišču se je Italija uveljavila kot izvoznik, čeprav mora glavno surovino — les uvažati in to v veliki meri iz Jugoslavije. Hitri razvoj italijanske pohištvene industrije je zlasti podprla uspešna povezava med dobro razvitimi spremljajočimi industrijami, kakor so tekstilna, kemijska in kovinska.

Ta povezava je omogočila Italiji specializirano proizvodnjo visoko kakovostnega pohištva, s tem pa si je hkrati ustvarila sloves na mednarodnem tržišču. Za jugoslovansko gospodarstvo bo Italija na trgu pohištva še vrsto let pomembnejša kot konkurent jugosl. pohištveni industriji, kakor kot uvoznik, ker velja prav za velika uvozna tržišča ZDA in Z. Evrope.

VRANA VRANI . . .

Po vesteh iz V. Nemčije je javni tožilec DR Nemčije (komunistične) pričel s preiskavo (v odsotnosti) proti Adenauerjevem državnem sekretarju Hansu Globkeju, z namenom, da ugotovi, v kolikšni meri je le-ta odgovoren za "likvidacijo milijonov židov in pripadnikov drugih narodov". Globke je bil ministrski svetnik v Hitlerjevem Notranjem ministrstvu vse do leta 1945.

Po drugi strani pa agencija TASS (sovjetska) najavlja, da se tudi pri njih pripravljajo z izročilom note Z. Nemčiji in nekih novih dokumentov o nacističnih sodelavcih in funkcionarjih, ki svobodno vedrijo in oblačijo v Z. Nemčiji, in ki so celo na odgovornih državnih položajih.

"AURORA" PHOTO STUDIO

S. NOVAK

624A BARKLY ST., W. FOOTSCRAY
Tel. 68-6108. Privatno: 68-5974.

Priporočamo za albume v barvnem in naravnem tonu v vseh velikostih!

Ista agencija TASS pa skrbno molči, da se bivših nacistov poslužujejo tudi v "sovjetski" Nemčiji, kjer imajo bivši nacisti močne položaje celo v Armadi.

Kar sme levica — ni dovoljeno desnici! Resnica, grda resnica je, da se v posmeih hitlerjevskim žrtvam tako eni kot drugi poslužujejo proslulih nacistov in fašistov vseh vrst in narodnosti, vse tja do Franca iz Španije, ki mu danes vsi vprek dvorijo z namenom, kdo ga bo pridobil — nihče!

"MIRNE OVČKE" V AMERIŠKI JETNIŠNICI

Uporov v ameriških jetnišnicah je zares zelo malo, vendar vseeno več kakor v katerikoli drugi državi na svetu. Zato tudi jetniške oblasti živijo v nenehnem strahu, da bo med jetniki "zavrelo" in da bo tako prišlo do množičnega pobega, na vsak način pa do precej dolgotrajnega obleganja in boja, ki skoraj vedno terja kakšno človeško žrtev. Kako miriti kaznjence? To je največja skrb vseh uprav jetnišnic. Probleme rešujejo na različne načine. Za tistega, ki se so zanj odločili v jetnišnici Carson Cityja v zvezni državi Nevadi pa je treba priznati, da je res precej nenavaden. V jetnišnici so namreč uredili prave igralnice, v kateri lahko jetniki kockajo za denar, kjer lahko igrajo poker in druge igre s kartami in kjer lahko stavijo na izide konjskih dirk, košarkarskih in odbojgarskih tekem. Igralnica je odprta od pol osmih zjutraj do poldveh popoldne, vstop pa je dovoljen prav vsem zapornikom. Seveda, če imajo denar. Jetnikom, ki imajo svoj tekoči račun v bankah, daje jetniški blagajnik bakrene žetone, s katerimi potem lahko igrajo za neomejene vsote. Toda pravilo je, da lahko jetnik izkoristi na teden samo deset dolarjev in tako gre tudi ves morebitni večji dobiček spet nazaj na bančni račun. Ker so med jetniki večinoma razni gangsterji, med katerimi je tudi veliko takih, ki so se na prostosti ukvarjali prav s hazardom, seveda ne pride nikomur na misel, da bi sleparil.

Ob tem nenavadnem poskusu, ki je seveda pritegnil pozornost javnosti, je morala jetniška uprava organizirati pravcato tiskovo konferenco, na kateri je potem upravnik lahko zatrdil novinarjem, da je morala v jetnišnici odlična in da so jetniki postali, odkar dela igralnica, "mirni kot ovčke", ter da jim še na misel ne pride, da bi se upirali. Ob tem nenavadnem načinu prevzgoje nekdanjih gangsterjev mogoče pove vse še en podatek, da so igralnico uredili v knjižnici, in sicer tako, da so večino knjig odnesli, ostale pa zaprli v omare.

ZDA: VODITELJ ČRNCV UBIT

V zgodnjih jutranjih urah 12. junija je bil na dovozišču k svoji hiši (Jackson, Mississipi, ZDA) ubit vodja južnoameriških črncev, Medgar W. Evers. Vodja črncev je bil ubit, ko se je vračal z antisegregacijskega zborovanja.

Umor južnoameriškega voditelja črncev je vrhunec nenehnih spopadov med belimi in črnimi, ki se je začel z odklonitvijo črnih študentov na belih univerzah. Med zadnjim valom spopadov belcev ter črncev je posredovala tudi vojska, ki je po Kennedyjevem ukazu vsaj začasno zatrla prelivanje krvi. Vendar le začasno. Kriza — in to moralna kriza ameriške družbe — je zopet tu.

Ob tem zadnjem dogodku je prezident Kennedy izjavil:

"Stojimo pred moralno krizo kot narod in kot ljudje . . . Dogodkov ne moremo več vladati s policijskimi ukrepi . . . Čas je, da pričnemo krizo reševati v Kongresu."

In res je, kar je Kennedy izjavil . . .

VI IN VAŠ DOM . . .

ŠKODLJIVCI IN BOLEZNI

O škodljivcih in boleznih bi se lahko spisala zajetna knjiga, vendar mi se bomo omejili na kratko, na najosnovnejše, kar mora vedeti naš vrtičkar. Takoj je treba pripomniti, da dobra rastlina, ki rase v dobri zemlji in ob pravem sezonskem času, je odpornejša bodisi proti škodljivcem, ker ima hitro raščo, še posebej pa proti raznim boleznim.

Preveč gnojena zemlja pri nekaterih rastlinah povzroča "nategnjenost", premalo gnojena pomanjkanje rasti. **Voda:** preveč vode ni dobro, posebno še, če zalivamo zvečer, ker se v vlažni zemlji zelo množe gliste in polži, ki potem zajedajo rastline. Preobilica vode povzroča tudi bolezni: plesni . . .

Škodljivci — insekti

Zvečilci: Zvečilci so živalice, ki žvečijo rastlinsko listje. Najpožrenejši med vsemi so brez dvoma vse vrste gosenic, zatem kobilice . . . Žvečilci pa so tudi polži, ter gliste, ki žvečijo rastlinske koreninice.

Gosenice: V Avstraliji živi mnogo vrst gosenic, katere so več ali manj vse enako požrešne uničevalke rastlinstva. Razlika med njimi je le v tem, da ene žvečijo povrtnino, druge perje vinske trte in sadnega drevja, tretje dekorativno drevje, spet cvetlice i.t.d. . . .

Zaščitna sredstva proti gosenicam: Kot zaščitno sredstvo proti gosenicam uporabljamo v Avstraliji najčešče — najučinkovitejše — YATES Deris Dust, ali Deris Spray — Deris prah ali tekočino, kot je npr. Katakilla ali mešanice DDT, praškov ali tekočine. Za drevje in vinske trte pridejo predvsem, zaradi praktičnosti, v poštev tekočine za škropljenje.

Ista sredstva veljajo tudi za ostale žvečilce z izjemo glist in polžev.

Zaščitna sredstva proti polžem in glistam: YATES ali katerikoli drug Snails & Slugs Defender. Zaščitna sredstva proti tema škodljivcem so dvojna: v prahu ali groba — pelets. Oboja so dobra, učinkujeta enako, le da je grobi — pelets defender — odpornejši proti vodi in vlagi, ko zalivamo; v prahu pa ni odporen in pride v poštev le na plantažnih nasadih. Ko se defender v prahu zaradi vlage razkroji, se njegova ubijalna moč razkroji. Paziti je tudi treba, da zaščitnih sredstev proti polžem in glistam ne trosimo preblizu rastlinskih stebel, ker bi strup s posredovanjem vlage prodril do korenin in jih poškodoval.

Škodljivci — zavijalci listja: Te škodljivce opazimo na sadnem drevju, nekaterih vrstah dekorativnem drevju in na vinskem trsju.

Zaščitno sredstvo proti listnim zavijalcem — Codling Moth po angleško: DDT preparati, s katerimi škropite drevje v presledkih, običajno 10 dni.

Fruit Fly — sadna muha je ena izmed najnevarnejših raznašalk bolezni, ki je posebno aktivna v državi NSW. Viktorija in druge avstralske države se nenehno, in dokaj uspešno bore, proti prodiranju te muhe na svoja področja. V NSW je zatiranje sadne muhe obvezno, naj si bo na plantažnih nasadih ali med vrtičkarji. Sadna muha je raznašalka nevarne bolezni, ki je v stanu uničiti ves sadni pridelek, poleg tega pa zakuži drevje. S to boleznijo zakuženo drevje ne rodi, oz. piškav sad odpade pred dozoritvijo. Bolezen se zažre v les sadnega drevja.

Zaščitno sredstvo proti sadni muhi: Napravite mešanico:

- 1 fluid oz. Nicotine Sulphate,
- 2 fluid ozs. 20% DDT Emulsion,
- 2 lbs. Sugar,
- 4 gallons vode, v kateri vse dobro premešate.

Mešanica iz gornje formule je strup. Pazite, da ne zastrupite sebe ali živali! Ko ste napravili mešanico po gornji formuli, vzemite širok belilni čopič in premažite okuženo drevo. Še bolje pa bo, da premažete drevo predno je zakuženo! Razkuževanje se pričinja tik pred cvetom in traja do dozoritve sadu, v presledkih ne manj kot redno tedensko. Ta pravila veljajo za NSW, v primeru, da se sadna muha pojavi na drugem področju, kjer še ni udomačena, je treba takoj javiti na Department of Agriculture države, kjer se je sadna muha pojavila. Strokovnjaki bodo opravili vse potrebno, da bo ta škodljivka zatrta.

Paradižnikova rja in peronospora: Proti paradižnikovi rji posipamo paradižnikove sadike in paradižnike s TOMATOS DUST. Pred peronosporo pa bomo rastlino škropili z modro galico — BORDEOX MIXTURE v prahu ali tekočini.

Bordeox Mixture — modra galica — je zelo priporočljiva za škropljenje vinske trte; v presledkih 10 do 14 dni od ozelenitve do dozoritve grozdja. Škropljenje z modro galico kontrolira različne bolezni, plesni . . .

Prav tako je škropljenje z modro galico zelo priporočljivo na sadnem drevju, pred vzbrstjenjem in takoj potem, ko listje odpade s sadnega drevja.

S tem, mislim, smo na kratko opisali za Avstralijo najnevarnejše bolezni in škodljivce ter sredstva, ki jih je povzeti za kontrolo. V primeru, da kateri izmed naših naročnikov želi širše pojasnjenje o težavah, na katere je našel s svojim vrtom, pišite nam, radi Vam bomo priskočili na pomoč s strokovnimi nasveti. Če bomo le mogli.

NASVETI

◆ Na kuhinjskih vratih naj visi beležka s svinčnikom, kamor boste zapisali vse, kar morate nakupiti.

◆ Če imate večjo družino, si kupite voziček za nakupe. Morda se vam bo zdel to velik izdatek, toda kmalu boste drugačnega mnenja. Tilnik, ramena in roke vas ne bodo več tako bolele.

◆ Če le mogoče, pri kuhanju sedite. Veliko stvari namreč lahko opravite sede, npr. očistite zelenjavo, olupite krompir, mešate zmes za sladico. Podobno se izognete prekomerni utrujenosti, če likate sede. Navadni kuhinjski stoli so za to premajhni. Če nanje postavite pručico ali kup časopisov, bo višina najprimernejša. Idealno pa je seveda, če si preskrbite vrtljiv kuhinjski stol, ki ga lahko poljubno znižate ali zvišate.

◆ Gotovo se bojite žehte. Najbolj utrudljivo je pranje perila, ki se nabira več tednov. Umazanija se zažre vanj in stane nas mnogo več truda, kot če bi ga oprali sproti. Nekateri gospodinje se izognejo tej pokori s tem, da perejo pomalem, npr. vsak teden posteljno perilo enega družinskega člana in ne vse hkrati. Kako, se boste že same najbolje odločile. Tu le še majhen nasvet za umazano perilo. Namesto košare ali zaboja uporabite vrečke in jih obesite na steno kopalnice. Belo vrečko za perilo, ki ga moramo kuhati, modro za pisano perilo in rdečo za občutljivejše stvari. Tako ne bo več zamudnega odbiranja perila.

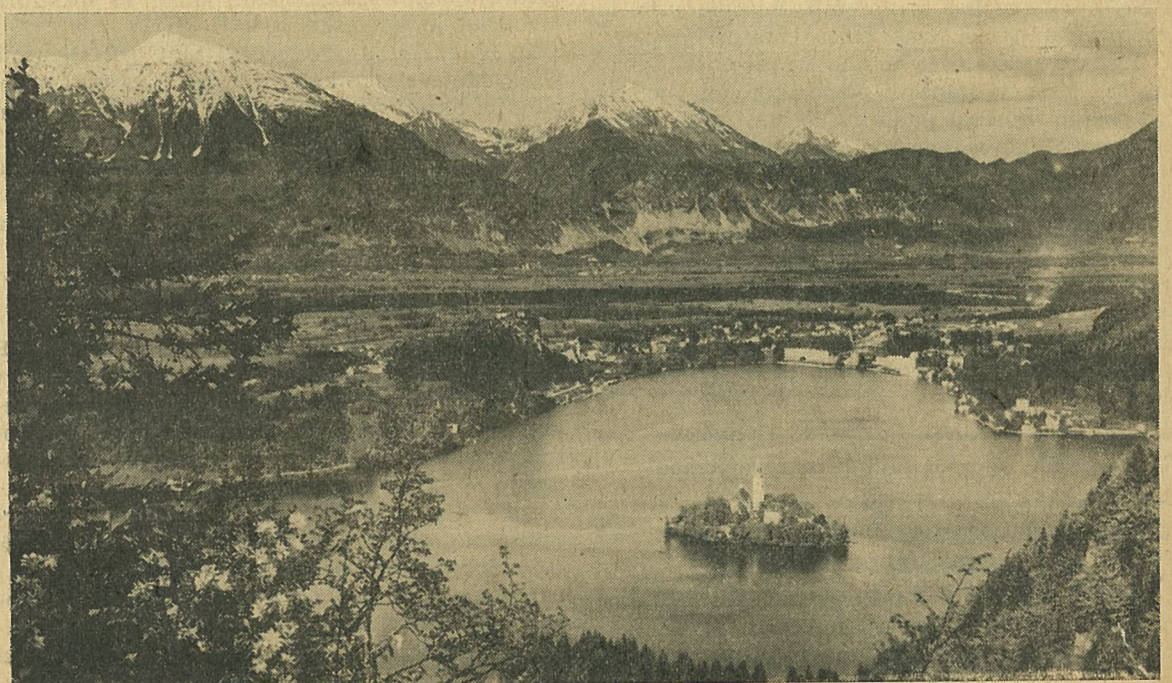
◆ Pospravljanje jemlje mnogo časa. Svetovala bi, da najprej pospravite postelje. To da stanovanju takoj urejen videz. Vsak dan pobrišite prah po opravi, kjer se najraje nabira, in natančno počistite enega od stanovanjskih prostorov: odmaknite pohištvo, pobrišite pod omarami in posteljami, stresite preproge in, če je potrebno, položite parket. Za smeti si preskrbite manjše vedro ali košaro, da vam ne bo treba vsak trenutek tekati k smetnjaku.

◆ Otroke navajajte na delo, primerno njihovi starosti: čiščenje čevljev, pomivanje posode, brisanje posode in prahu, navadijo naj se pospravljati svojo sobo. V nedeljo naj pomagajo pri pripravljanju kosila, lahko pa tudi servirajo.

◆ V kopalnici naj bo prašek za čiščenje na vidnem mestu. Tako se bodo družinski člani navadili in počistili kopalno kad za seboj. Ali je kopalnica počiščena in kako, po tem človek ceni gospodinjo!

◆ Včasih lahko pridejo nepredvideni obiski. Zato imejmo na zalogi nekaj konzerv, da bo kosilo hitro gotovo, če se bomo zaklepetale.

◆ Posodo, ki jo odrabite, če le mogoče, takoj pomijte. Obrezke, kosti, smeti dajajte raje na papir kot v kako posodo. Tako lahko vse skupaj zavijete in vržete v smeti. Smetnjak ne bo tako umazan in tudi smrdelo ne bo tako.

DEŽELA KRANJSKA NIMA LEPSGA KRAJA — KOT JE Z OKOLCO TA PODOBA RAJA.

FILM...

FERNANDEL 60 LETNIK

Pred kratkim je dopolnil šestdeset let francoski komik-filmski igralec Fernandel, čigar pravo ime je: Fernand Joseph Desire Contandin. Je kdo izmed civilizirancev, ki ga ne pozna s filmskega platna? Še ni videl njegovega "konjskega obraza", kateremu se ima zahvaliti za tolikšno priljubljenost med občinstvom? Pa ne samo to, poleg svojega "obraza", oz. nad njim tiči izreden talent, ki vsako stvarco spremeni v smeh in dobro voljo.

Fernandel je prvič stopil na odrske deske že s petim letom, od takrat naprej je vzljubil te deske ter še bolj občinstvo. Ne ve se še, ali je on bolj vzljubil občinstvo, ali občinstvo njega. Resnica je, da "vžge" povsod, kjer nastopi, in da je za današnjega človeka formula "Fernandel" uspešnejša od vsake filozofije in zdravila.

Komik Fernandel ima za seboj že preko 150 filmskih vlog, in vendar njegova "žilica" še ne miruje — prav takšen je, kot je bil pred desetletjem. Ob njegovi šestdesetletnici: Še na mnoga leta! Nove vloge v filmih!

"OSCARJI" ZA LETO 1962 — TUDI PO DRUGI PLATI

Študentje Harvardske univerze (Massachusetts, ZDA) razdelijo vsako leto tudi svoje priznanje "Lampoon Awards" ("Sramotilna nagrada") "najslabšim igralcem, režiserjem in filmom leta".

Za leto 1962 so dobili to "priznanje" Charlton Heston za glavno vlogo v filmu "Gospodar", Jane Fonda za glavno vlogo v filmu "Spolnost", ki je na čelu najslabših filmov leta, sledi mu film "Najdaljši dan", in sicer za najslabšo igro v celosti. "Nagrajena" je bila tudi Natale Wood, ki se ji je čisto sami posrečilo uničiti film "Gipsy", kjer je "neizpodbitno strašno" zaigrala glavno vlogo.

Najslabši režiser leta je bil po mnenju teh študentov Stanley Kubrick za film "Lolita". "Sramotilno" nagrado je dobila tudi igralka glavne vloge Sue Lyon za "ponarejeno skromnost", s katero je igrala LOLITO, prej pa je trdila, da v vsakdanjem življenju ni Lolita. Naposled je dobila to "priznanje" tudi italijanska igralka Annamaria Pierangeli: za "igralko, ki je požvižgala na sposobnost in ki je postavila svojo umetniško kariero na kocko, ko je v filmu u "Sodoma in Gomora" igrala kot kip.

UMRL JE HARRY PIEL

V Muenchenu je 27. 3. preminul svojčas najslavnejši junak filma, nemških pustolovskih filmov predvsem nemega obdobja, Harry Piel. Davno tega je nastopil v številnih zabavnih filmih, junačil po salonih in med tolovaji. "Umetnost" mu je bila tuja, nikoli ni bil dolgočasen. Leta 1914 je ustanovil svoj "Ariel-Film". Bil je vse hkrati: producent, scenarist, režiser, snemalec, igralec, in lastni reklamni šef. Vsega je naredil 107 filmov. Tako je postal pojem, dokler ga čas ni prehitel. Ljudje so ga pozabili, toda še zmeraj je tovoril okrog zaboje s svojimi starimi filmi, ki jih nihče več ni maral. To so bili filmi o ljudeh, živalih in senzacijah vsake vrste. A kaj, cirkus, ki se mu je zapisal, na filmskem platnu ne vžiga več. Umrl je obubožan in sam, star 70 let.

SKRAJŠANA "KOZARA"

Pred dnevi je režiser Veljo Bulajič v laboratorijih zagrebškega "Dubrava-film" skrajšal svoj film "Kozara" za 14 minut. Taka je bila želja francoske distribucijske hiše "Jack Leittien", ki je film odkupila za prikazovanje v Franciji.

Zvedeli smo, da je "Kozara" razen v Francijo prodana še v Švico, Belgijo, Luxemburg, v dežele Severne Afrike, Sovj. Zvezo, Kanado in Japonsko. Pogajanja za odkup so v poteku še z Italijani, Čehoslovaki in Bolgari.

Drobne vesti

NJIH ČAS JE MINIL...

Iz SZ prihajajo vesti, da so čiste v Partiji in vodilnem aparatu "nenehen proces", ki se bo ustavil šele takrat, ko bodo odstranjeni vsi stalinisti. Stalinovske direktorje in druge zamenjujejo hruščevci, ki so za las progresivnejši.

Pred nedavnim je v SZ izšla knjiga, ki osporava Stalinove zasluge v verižnih bitkah za Stalingrad — po novem Volgograd — kjer je bila nemška armada poražena. To, kar si je nekoč lastil pokojni Stalin, si zdaj lastita Hruščov in njegov obrambni minister Malinovski — v koeksistenci. Se pravi kult osebnosti (ene same) je izginil.

Darilne pošiljke in letalske ter ladijske vozovnice

je najbolj naročiti pri tvrdki

Dr. J. KOCE

G.P.O., BOX 670 PERTH, W.A.

ki je najstarejša, največja in najboljša slovenska tvrdka v Avstraliji.

Darilne pakete pošiljamo: kamorkoli, kadarkoli in karkoli.

Vozovnice preskrbimo hitro za bilo kam.

ZASTOPNIK ZA VIKTORIJO:

Mr. J. VAH,

2 Kodre St., St. Albans, Vic. — Tel. 65-9378

ZASTOPNIK ZA N.S.W.:

Mr. R. OLIP,

65 Moncur St., Woollahra, NSW — Tel. 32-4806

POMLAJEVALNI ELIKSIR

Snov, ki baje pomladi stare ljudi vsaj za pet let, so v nekem japonskem laboratoriju pridobili iz olja in riža. Raziskovalno delo je trajalo devet let. (Vsakdo izmed nas ga bo večkrat preizkusil!)

RAK NA PLJUČIH ZARADI PRESUHEGA TOBAKA

Postopek pri predelavi tobaka je morda eden bistvenih vzrokov za nastanek raka na pljučih kadilcev cigaret, je izjavil predstavnik kenijskega tobačnega inštituta Baffinger na prvem mednarodnem kongresu o trgovini s tobakom. Dodal je, da raziskave in statistike dokazujejo vzročno zvezo med rakom na pljučih in kajenjem tistega tobaka, ki ga po fermentaciji popolnoma posušijo.

Baffinger je dejal, da je mogoče potegniti zemljepisno črto ločnico: v vshodnoevropskih deželah tobaka ne izsušijo po fermentaciji in tako dobijo pretežno alkalčno reagenten cigaretni tobak, v teh deželah rak na pljučih ne pomeni resnega problema. Na Zahodu pa je navada, da tobak po fermentaciji močno izsušijo in tako dobijo pretežno kislo reagirajoče sorte cigaretne tobaka.

S tem sušenjem uničujejo v tobaku določene bakterije. Petindvajset let po uvedbi te metode na Zahodu močno narašča število raka na pljučih, je dejal Baffinger in povdaril, da to obdobje časovno sovпада z inkubacijsko dobo bolezni. Sušenje bržkone uniči določene encime, kar ima za posledico razkroj nekaterih ogljikovih spojin v tobaku in nazadnje povzroči raka na pljučih.

Svojo domnevo je Baffinger podprl s podatki o poskusu: v Keniji je 7 tisoč laboratorijskih mišiči vdihavalo dim med predelavo izsušenega tobaka; 93 odstotkov teh živali je dobilo raka na pljučih, drugih 7 tisoč mišič je vdihalo dim iz neizsušenega tobaka — na nobeni izmed njih niso odkrili znamenj pljučnega raka.

To je torej film, ki je doslej od vseh jugoslovanskih najbolj "vžgal" bodisi po obiskovanju v domovini ali na tujem filmskem tržišču.

REBRASTE SVINJE

Iz Zapadnonemškega tiska povzemamo, da so tamkajšnji strokovnjaki uspeli vzgojiti "mršave svinje", specialno za rebrca, ki jih Nemci tako čislajo s pridatkom kislega zelja.

Te nemške svinje imajo 32 reber namesto 26 reber, kakršne doslej poznamo. Tudi obsežnost reber je večja, kakor je pri navadnih svinjah normalna.

★

Radarska baza ameriške vojne mornarice, ki bo kmalu zgrajena v severozapadni Avstraliji je povzročila precej hude krvi v javnosti, kajti del avstralske politične javnosti je hotel imeti pravice pri odločanju in upravljanju. Čeprav laburisti niso proti taki bazi, so vendar hoteli sodločati pri njej, medtem ko liberalci čisto upravičeno mislijo, da zavezniku, tako dobremu kot so ZDA, se ne sme vezati rok v slučaju velikega spopada, kjer bo usoda sveta na niti.

Isto politiko imajo laburisti glede atomske razorožitve. Čisto sebično mislijo, da bi bila nuklearno prosta cona blagoslov za Avstralijo. Menzies pa trdi, da problem razorožitve je v tem, da se vsi odpovejo A in H bombam ali pa, če drugače ne gre, da imajo pravico vsi, ne samo nekateri. Zakaj naj bi recimo Afrika, del Evrope in Avstralija bila nuklearno prosta področja, medtem ko bi bili drugi usojeni na propast. Povrh tega pa bi bila jamstva za tako prosto področje precej piškava, vsaj zgodovina tako uči. Rešitev je samo, da se vsi odpovejo nuklearnim orožjem in to čimprej.

Nova teorija o materiji

Ameriški znanstvenik Sternglass trdi, da je materija v bistvu sestavljena z elektricitete.

Pred časom so ameriški listi na široko poročali, da je Ernest Sternglass prišel do zaključkov, da je vsaka materija sestavljena iz dveh električnih delcev. E. Sternglass je znanstveni sodelovalec raziskovalnega inštituta Westinghouse.

S tem pojasnjuje kaos v jedru atoma, ki so ga nedavno znanstveno ugotovili. Sternglass trdi, da je vsaka materija sestavljena iz dveh delcev, ne pa iz 30 ali več delcev jedra atoma, kakor so mislili zadnja leta na podlagi dokazov znanih znanstvenikov.

Po Sternglassovi domnevi sta delca, ki sestavljata materijo in proizvajata električno silo, ki drži materijo skupaj, elektron in pozitron. Vsi drugi delci so samo kombinacija raznih inace elektronov in pozitronov.

Vse do nedavnega so znanstveniki na področju atomistike trdili, da so z razbitjem jedra atoma prišli do 30 pa tudi več raznih delcev in celic, tako da so začeli govoriti o pravcatem "zoološkem vrtu" v jedru atoma.

Sternglass objavlja svojo teorijo v novi številki "revije ameriških fizikov". Kakor trdi, bodo močnejše naprave za razbijanje atomov lahko potrdile njegovo domnevo.

ZENITH Avto šola

Brzine na volanu in ob strani!

Pridemo po Vas na dom, zato ne plačate nič.

Taksi šola

Želite boljšo zaposlitev? Postanite taksi voznik!

Mi Vas izučimo za nizko ceno od £5 naprej!

240 RUSSELL STREET, MELBOURNE

Mi smo tam, kjer je Vaš telefon:

FB 3903

FB 3904

UMRL JE ANTON SOVRÉ

Prer nedavnim nas je v domovini zapustil profesor Anton Sovre. V trenutku se morda niti prav ne zavedamo, koga smo izgubili; njegova osebnost je z njegovimi deli vse preveč pričujoča, čeprav ne glasna, da bi nam jo mogla fizična smrt tako hipoma iztrgati. Prihodnost pa nam bo pokazala praznino. Saj je bil pokojni A. Sovre skoraj nedosegljivi mojster v podajanju klasičnih kultur.

Pokojni A. Sovre se je rodil 1. 1885 v šavnji peči. Po končanem študiju klasične filologije je služboval kot gimnazijski profesor v Gorici, Ptuj, Ljubljani, Pančevu, Sremskih Karlovcih in kot prosvetni inšpektor v Beogradu.

Svoje pravo mesto je našel šele po vojni, ko se je posvetil delu ki mu je "ležalo". Postal je profesor za grški jezik na ljubljanski univerzi, in 1. 1963 je bil izvoljen za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Toda to so le širši mejniki njegove dejavnosti. Pokojnik je širši javnost znan predvsem po izklesanih prevodih ILIADE in ODISEJE, grških tragikov, HERODOVIH ZGODB, PLUTARHOVIH življenjepisov, LUKIANOVH SATIR, PLATONOVH DIALOGOV, LUKRECIANOVH HEKSAMETROV, AVGUŠTINOVH IZPOVEDI, renesančnih satir, Goethejevih Rimskih elegij in še cele vrste drugih besednih umetnin.

Po vojni je bil pokojnik nekoliko režimsko nagnjen. Ni čuda, dali so mu možnost, da je uveljavil svojega duha, ki je prej več ali manj taval zgolj po gimnazijskih katedrah. Bodimo realisti, pogledjmo čaši do dna!

Z izgubo pokojnega A. Sovreta nam je lahko dvakrat hudo: hudo, ker je umrl dober človek, in hudo, ker je na njegovem mestu nastala praznina, za katero še ne vemo, kdo jo bo lahko v doglednem času dopolnil.

Tolaži nas misel, da bo pokojnik v lepoti svojih prevodov trajno živel med nami, zato

Anton Sovré, naj ti bo lahko slovenska zemlja, ki si jo ljubil!

ŠPORT

JUST drugi na lestvici

Po zmagi 6:0 na Croatia se je JUST za silo utrdil na 2. mestu, čeprav bi bil lahko prvi, da ni bil vzel tako na lahko tekme z Melbournom. Prva je Polonia z 19 točkami nato sledijo JUST (18), George Cross (17), S.M. Hellas (14), Juventus (14) Wilhelmina (13) itd. Croatia je zdrsula na predzadnje mesto in ima 9 točk ter je v nevarnosti, da izpade iz lige.

Kot poroča "Age" iz Melbourn je bilo na tekmi v soboto precej hude krvi, saj je morala intervenirati policija, ki je dve osebi prijavila zaradi pretepa. Zdi se nam, da bi morale i Croatia i JUST politiko vreči stran in igrati nogomet!

Stanje nogometnih lig v Jugoslaviji

je bilo 10. maja naslednje:

1. zvezna liga

Partizan in Dinamo po 35 točk, Zelezničar 27, Velež 24, C. Zvezda 24, Beograd 23, Sarajevo 20. V nevarnosti za izpad iz lige so bila moštva Vojvodine, Reke, Slobode in Budućnosti.

2. liga — zapad

Trešnjevka in Čelik po 32, Maribor 30, Slavonija 28, Istra 25, Borovo in Famos po 24, Olimpija in Varteks po 23.

Lestvica SNL

Triglav 35, Ljubljana 30, Rudar (T) 24, Svoboda, Slovan in Kladivar po 22, Celje 21, Zelezničar 19, Odred-Krim 18, Gorica in Delamaris po 17, Sobota 16, Ilirija 11 in Rudar (V) 6.

ZADNJE NOVICE:

CONTINENTAL SMALL GOODS

JOHN HOJNIK

213 ST. GEORGE RD., NTH. FITZROY
Tel. JW 6656

Vam nudi najrazličnejše mesne izdelke!

HRENOVKE, KRANJSKE KLOBASE IN SPECIALITETE: STRASSBURGER, GALIC, LEBERWURST, ITD.

KROJAŠKI SALON

A. MATULAJ

64 SPENSLEY ST., CLIFTON HILL
Tel. JW 3678

IZDELAVA VSE VRSTE OBLEK, PLAŠČEV PO NOVI MODI. POSEBNO SE PRIPOROČAMO ZA POROČNE OBLEKE. V ZALOGI IMAMO VELIKO IZBIRO ČEVLJEV IN PERILA.

Flotta Lauro

Za najfinejšo vožnjo med Avstralijo in Jugoslavijo priporočamo najbolj poznani italijanski ladji

ROMA IN SYDNEY

Obrnite se na agencijo in g. GREGORIČA.

FLOTTA LAURO LINE

35 William Street, MELBOURNE
Tel. 61-2941

Prodajate? Kupujete?

Hišo? Zemljišče?

Obrnite se na poznano tvrdko

Eden Real Estate

4 Pascoe Vale Rd., Moonee Ponds

Tel. 37-5104

in zahtevajte slovenskega zastopnika

MAKSA HARTMANA

Po urah kličite 36-6432

TURNER : FIRST CLASS TURNER WANTED

WELL OVER AWARD RATES — BONUS AND
20 HOURS OVERTIME WEEKLY.

JOBING AND PRODUCTION WORK ON ACCU-
RATE MACHINES.

Applications confidential

OLMO ENG. CO.

23 PARK RD., CHELTENHAM
Phone 93-6882

V VESTNIKOV TISKOVI SKLAD SO

DAROVALI PO:

£2/0/0 Karel Štrancar,
£1/0/0 Alojz Papež, Virgij Ferfolja,
10/0 Stane Plaznik,
5/- Franc Gomizelj.

VSEM DAROVALCEM SE LEPO ZAHVALJUJEMO
IN SE TUDI PRI OSTALIH PRIPOROČAMO!

Uprava

SLOVENSKI VESTNIK

Slovenski informativni in družinski list.

Zastopništva:

VICTORIA: 483 Melbourne Rd., Newport, Vic.
N.S.W.: Lojze Košorok, 25 Gould Ave., Petersham, N.S.W.

QUEENSLAND: Janez Primožič, 39 Dickenson Street, Carina, Brisbane, Qld.

ZAHODNA AVSTRALIJA: Dr. J. Koce, G.P.O. Box 670, Perth, W.A.